

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

XVI. Quando arguu[n]t sequi lapsum grauiore[m], & apostasiam, vel
huiusmodi; ostendit quòd propter talia non semper reformatio per
Prælatos prætermitti debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

ter, & conformitates imminere ad sæculum, vbi etiam tales scandalizarentur. Patet, quia talia vota cadunt sub præcepto, & Superioribus reformare incumbit, tum propter iniunctum officium, tum etiam quia necessario peruersi hoc indigent subditi. In talibus locum habet illa super Ezechielem B. Gregorij sententia: Si de veritate scandalum sumitur, vtilius scandalum nasci permittitur, quã veritas relinquatur. Et S. Thomas vbi prius, Sub veritate, quæ est vitæ & doctrinæ, non solum necessaria salutis continetur, sed etiam consiliorum obseruantia, vbi de eis est, cur ad hæc teneantur, reddita ratio, vel quando cadant sub præcepto ex voto & ex officio, aut ex necessitate quæ alicui imminet, vt dictum est paulò antea.

B. Greg.
Hom. sup.
Ezech.

CAPVT XVI.

Quando arguunt sequi lapsum grauiorem, & apostasiam, vel huiusmodi; ostendit quòd propter talia non semper reformatio per Prælatos prætermitti debeat.

NEC terreri semper oportet, vt decimum tertium argumentum obiicit, videlicet ex lapsu grauiori, quem quidam reformationem fugientes postmodum incurunt: dummodò spes de reformatione, pro

G 5

plu-

plurimorum salute introducenda, ex prudentum æstimatione habetur. Sicut Christus quando reformare cœpit opere per eiectionem de templo vendentium & ementium, scandalum Phariseorum non curavit, quos sciebat ex hoc peiores effici, Matth. 21. & Ioan. 2. 19. Ioan. 2. imò in utroque casu murmurabant, ut ibi amplius in litterâ patet: nec sermonem & doctrinam veritatis Christus semper sub modio taciturnitatis posuit, quando multos præsciuit post suam doctrinam ab eo ituros retrò, & iam cum eo non ambulaturos, Ioann. 6. Ad idem manifestè tendit datum oraculum B. Erhardi Episcopi Ratisponensis de reformando ibidem Inferiori monasterio monialiù. Cùm enim sanctus VVolfangus, sæcularium & Sacrarum litterarum Præceptor expertissimus, iam Episcopus Ratisponensis, in præfato monasterio circa sepulchrum sancti sui olim prædecessoris Erhardi, anxius quomodo ipsum reformaret monasterium, oraret pro diuino auxilio, astitit ei S. Erhardus, ita dicens inter cetera: Quæso te, ut præstitâ tibi diuinitus utaris prudentiâ, omnemque hanc destruas congregationem, & monasticam ibi instituas professionem, si harû aliqua, quæ nunc inest, eam velit profiteri: sin minùs, omnino quotquot nunc sunt, expellas; nec vltra contami-

Ex vitâ
S. VVolfangi.

taminari locum istum patere. Ex quo patet, quòd ita est exauditus B. VVolfangus, vt si omnino non posset prohibere, vinceret virtiù virtute, pro eo stabiliens monasteriù. Multis enim iam luxuriantium fœditatibus monasterium polluebatur. Tunc temporis quando sanctus orauit VVolfangus, Canoniarum professio erat in eodem monasterio, ac carnalis petulantie non minima fiebat confusio, adeò vt cum ad arctiorem vitam cohererentur, aliquæ ipsarum monasterium relinqueret, & fornicatoribus prioribus adhererent. Quod monasteriù (dictum Inferius) ilicò reformauit B. VVolfangus, feminis indicendo regulã B. Benedicti ibidẽ. Deinde per translationẽ reliquiarum diuinitus à sinistra factam ad dexteram altaris monitus, etiam Superius pari modo reformauit monasteriù Canoniarum: per tertiù quidem monasteriù, quod ad S. Paulum fundauerat ab initio regulariter; à quo & per quod priora duo monasteria, velut viuum ad exemplar regulam B. Benedicti tenentium, reformata sunt; cooperante S. VVolfango, prout illa diffusè habentur, tam in B. VVolfangi, quàm S. Erhardi Legendã. Notandum prætereà quòd dictam obiectionem S. Thomas exactissimè soluit 2. 2. qu. 33. art. 6. vbi sic quærit, Vtrùm aliquis debet cessare à correctione

S. Thom.
2. 2. qu. 33.
art. 6.

rectione, propter timorem, ne ille fiat deterior: respondet dicendum, quòd correctio pertinens ad Prælatos, quæ ordinatur ad bonum commune, & habet vim coactiuam, non est dimittenda propter turbationem eius qui corripitur: tum, quia etsi propria sponte emendari non velit, corrigendus est per pœnas, vt peccare desistat: tum etiam, quia si incorrigibilis sit, per hoc prouidetur bono communi, dum seruatur ordo iustitiæ, & vnius exemplo alij deterrentur. Vnde Iudex non prætermittit ferre sententiam condemnationis in peccantem propter timorem turbationis eius, vel etiam amicorum ipsius, secundum illud Psal. *Miserere mei, quoniam infirmus sum, sana me Domine.* Sed ille cui imminet cura infirmi, propter eius contradictionem vel cõtemptum non debet cessare, quia tunc imminet maius periculum, vt patet circa furiosos. Dicendum ergo quòd medicus quadam coactione vitur in phreneticum, qui curam eius recipere non vult. Et huic assimilatur correctio Prælatorum, quæ vim habet coactiuam. Prælati enim non solùm habet admonere, sed etiam cogere puniendo. Alia est enim correctio fraterna, cuius finis est emendatio delinquentis; non habens coactionem, sed simplicem admonitionem. Et ideò vbi probabi-

Psal. 6. 2.

babiliter æstimatur, quòd peccator admonitionem non recipiet, sed ad peiora labetur, est ab huiusmodi correptione desistendum: quia ea quæ sunt ad finem, debent regulari secundum quod exigit ratio finis.

Hæc S. Thomas. Et de Prælatiis addit ibidem art. 2. quòd etiam tenentur quærere subditos reos ad corrigendum. Et ad hoc tenentur sub præcepto. Quod sic probat: Illud quod debetur alicui determinatæ personæ & certæ, siue sit bonum corporale siue spirituale, oportet quòd ei impendamus, non expectantes quòd nobis occurrat, sed debitam sollicitudinem habentes ut eum inquiramus. Vnde sicut ille, qui debet pecuniam creditori, debet eum requirere cum tempus fuerit, ut ei debitum reddat: ita qui habet spiritualiter curam alicuius, debet eum quærere ad hoc ut corrigat eum de peccato. Sed illa beneficia, quæ non debentur certæ personæ, sed cõmuniter omnibus proximis, siue sint corporalia, siue spiritualia, non oportet nos quærere quibus impendamus, sed sufficit quòd impendamus eis, qui nobis occurrunt. hoc enim pro quadã sorte habendum est: ut dicit Augustinus De doct. Christ.

Hæc S. Thomas. Non tamen ambigo quin dissimulare oportet circa peccata iniquorum.

Primò, quando mali sunt occulti, nec possunt

S. Thom.
ibid. art. 2.
ad 4.

Aug. lib. 1.
de doct.
Christ.
c. 28. tom. 3

sunt decerni à bonis. Secundò, si multitu-
do tanta est in causâ, quòd non possit extir-
pari sine schismate Ecclesiæ, in quo etiam
boni voluerentur, & sic eradicaretur & tri-
ticum; vel si etiam vnus solus est vel pau-
ci, sed non potest hoc fieri sine scandalo bo-
norum, eò quòd eos latet crimen nocentis,
vt de Iudâ patuit. Tamen quando multitu-
do est in culpâ, possunt aliqui magis rei ex
eis puniri ad terrorem multitudinis; sicut
Num. 25. 4 Num. 25. Principes populi suspendi iubentur
pro peccato multitudinis. vel turba pu-
niri potest iniquorum, si aridet opportuni-
tas, sicut Ægyptij submersi sunt in mari, &
Exo. 14. 28 Sodomitæ omnes perierunt, Exodi 14. &
Gen. 19. 25 Sodomitæ omnes perierunt, Exodi 14. &
Gen. 19. vel cùm facultas est in populis pro-
mendi sermonem, generali obiurgatione
ferienda est, vt dicit Augustinus contra Par-
menianum. Tertiò, quando probabiliter
præsumitur de eorum correctione, eò quòd
peccant ex infirmitate vel ignoratiâ, & non
ex obstinatâ malitiâ; aliàs sæpè extermina-
retur triticum. Exemplum de hæretico, quem
Sur. 5. Aug. B. Dominicus diuinitus seruauit ab igne,
li. 1. vit. c. 11 quem post multos annos bonum esse in fu-
turo præuidit: idem patet de Paulo. Quar-
tò, si exercitando bonos, profint Ecclesiæ,
& non obsunt; aliàs boni torperēt in chari-
tate, qui aliàs exercentur; aliàs etiam eradi-
care-

caretur triticum. Exemplum de Iudæis inter nos, & Iebusæis olim inter Israëlitas. Hæ sunt quatuor causæ omittendæ correctionis fraternæ secundum S. Thomam & Vlricū. Nec approbo quod Prælati crudeliter se in corrigendo habeat, aut negligenter; qui ex utroque medium componere debet reformandi medicamen, dicente B. Gregorio: Disciplina vel misericordia multum destruitur, si vna sine alterâ teneatur. Quidquid autem hætenus de correctione per Prælatos faciendâ dictum est, totum ad reformationem Prælatorum seu Visitatorum applicandum est, cum reformatio sit in re morum correctio.

B. Greg.
part. i. cur.
Pastor. c. 6.

CAPVT XVII.

Quando ostendere nituntur, quod ex laxâ vitâ maiora sequuntur bona, quàm ex reformatione; manifestatur multipliciter contrarium, & quanta mala sequuntur in deformatis locis, ex sumptibus in ædificiis, picturis, & huiusmodi.

AD quartamdecimam iam obiectionem respondendum est, vbi reformari recusant, eò quod per dispensationes & modos viuendi hætenus à longinquo tentos, facilius, vt dicunt, procurentur res Religionis necessariæ: vtputa in Ordine potissimum